

TRA LA LOKO ENSORĈITA (*Rakonto de rusa pastro*)

de Ivan Genadieviĉ ŜIRJAEV

Aperis en La Ondo de Esperanto 1912, ankaŭ ĉe Sezonoj 1992

Foje noktomeze mi ĵus finis la artikolon antaŭ longe promesitan al unu ĵurnalo, kies kunlaboranto mi estis. Rektiĝinte en la apogseĝo, mi, kun sento de kontentiĝo interna, ekfumis cigaredon kaj enpensiĝis. Ĉirkaŭe regis silento muta, nur ie sub la planko brueto muso kaj pluvgutoj frapadis de tempo al tempo la feran tegmenton. Dormo persiste logis min en siajn brakojn.

Subite laŭta trudema frapado je la enirpordo tremigis min. En vilaĝo Kuvŝinovo okazis krimo: bubo juna, antaŭ nelonge edzigit, pro koleremo vundis sian patron per hakilo. La vundito pro granda sangoperdo svenis kaj nun, malgraŭ horo malfrua, oni invitis min por komunii lin. Rapide vestiĝinte kaj preninte objektojn necesajn, mi post unu-du minutoj jam sidis en glitveturilo.

Dum frua printempo la nokto estis varma kaj luma, kvankam duono de la ĉielo estis kovrita per nubo, el kiu falis nur maloftaj kaj malgrandaj pluvgutoj. Mia veturigisto – Jakov Petrov, unu el plej malriĉaj vilaĝanoj de la vilaĝo, kunflegiĝinte iel nehome en antaŭa parto de la glitveturilo, ekfajfis akrasone kaj lia malgranda malgrasa ĉevalaĉo vigle ekkuris.

Kuvŝinovo estis la plej malproksima vilaĝo en mia paroĥo, kuŝanta en ses verstoj de la preĝejo. Antaŭ nelonge ricevinte tiun ĉi paroĥon, mi vizitis la vilaĝon ne pli ol kvarfoje kaj konis bone nur du-tri ĝiajn loĝantojn en kies nombro estis ankaŭ la veturigisto.

En la komenco de la vojaĝo mi eksciis de la veturigisto pri detaloj de la okazintaĵo kaj, mi konfesas, malvarmo ne unufoje kuris tra miaj membroj.

La ĉevalaĉo kuris ne longe. Baldaŭ la vojon ekbaris sennombraj kavoj kaj riveretoj, ofte neĝo malkompaktiĝinta ne povis elteni pezecon de la besto kaj ĝi trafaladis profunde jen per unu piedo, jen per la alia. Fajfado, krioj, eĉ vipbatoj helpis malbone – nia glitveturilo apenaŭ moviĝis antaŭen. La tempo malfrua, laceco kaj enuo, inspirita de la veturado malrapida, venkis min kaj mi ekdormis.

Ĉu mi longe dormis, mi ne scias. Kiam mi levis la kapon kaj malfermis miajn okulojn, mi longe ne povis konjekti, kie mi estas. Super mia kapo tra nebulo maldensa briletis steletoj malklaraj,

malsupre je ambaŭ flankoj estis vidataj la senordaj vicoj de nigraj arbetoj, ĉirkaŭitaj per nigra akvo kaj post ili ie malproksime kuŝis, kiel vestaĵoj fantaziaj de fantomoj, la neĝamasoj.

Rigardinte pli atente, mi rimarkis kun miro, ke la ĉevalaĉo laca staris senmove en la akvo ĝis la genuoj mem. La veturigisto forestis. Nenie estis ia signo de la vojo.

Mia situacio estis neenviinda: sen la veturigisto mi ne povis ien direkti la ĉevalon, ĉar, tute ne sciante la lokon, mi povus facile trafi en ian marĉon aŭ profundaĵon kaj pereigi la beston; – lasi la glitveturilon kaj daŭrigi la vojaĝon piede mi ne povis ankaŭ. Kion fari? Kion entrepreni?

Singarde rektiĝinte, mi ĉirkaŭrigardis, esperante revidi la malaperinton, sed kien ajn mi rigardis, ĉie mi vidis nur nigran akvon kaj nigrajn siluetojn de arboj. Pro ĉagreno mi ekvipis la ĉevalon, ĝi ekstremsis, svingis la kapon. Vipita duafoje, ĝi ekbatis kolere la akvon per la piedo kaj ŝprucigis sur mian vizaĝon fontanon de akvo malvarma. Mi ĵetis la vipon kaj laŭte ekkriis: – Jakov!.. Kie vi estas?.. He-e!..

Eĥo, kiel tondro, eksonis super la ebenaĵo akva. De proksima arbo leviĝis ia granda birdo maltrankviligita kaj, malfacile svingante per siaj flugiloj, farinte rondon en la aero, ĝi malrapide malaperis en la nebulo densiĝinta. Kaj ree ekregis silento.

Supozinte, ke la veturigisto foriris por trovi la vojon, mi, pli bone kovriĝinte per fela sutano, decidis pacience atendi lian revenon. Kompreneble, li ne povis malaperi senpostsigne.

Mi atendis ne longe. Baldaŭ aŭdiĝis akvoplaŭdado kaj el post la arbeto aperis silenta figuro de Jakov. Li estis tute malseka. Sidiĝinte sur la randon de la glitveturilo, li ne rapide formetis siajn botojn tute trankvile, kvazaŭ ĝi estis lia plej ordinara afero, renversis ilin kaj elverŝis la akvon.

– Ni perdis la vojon!.. – li diris kun mieno malkontenta. – Mi serĉis, serĉis la vojon – ne trovis!.. Apenaŭ kun Dia helpo mi retrovis vin. Mi pensis jam, ke mi mortos tie en marĉo... La loko estas tute nekonata. Certe ni trafis la lokon malbonfaman?.. Nun ni restos ĝis la mateno: ĉe matenlumo ni difinos la lokon kaj trovos la vojon.

Lia trankvileco indignigis min.

– Kiel? Ni restos tie ĉi malsekaj, ĝis la mateno?.. Ni povas malvarmumi!.. Kaj nia vundito?... Li mortos nekomuniita!..

– Kiel vi volas, patro! Sed sciu, ke tute egale – ĝis la mateno ni ne trovos la vojon. Ni troviĝas en la loko ensorĉita...

– Kion vi babilas?.. Kia loko ensorĉita?.. Ĉu vi freneziĝis? Instigu la ĉevalon!..

Jakov skeptike balancis la kapon, ekvipis la ĉevalon kaj ree kunflesiĝis kiel erinaco. Sub batoj de la vipo la ĉevalaĉo ekiris apenaŭ movante la piedojn. La akvoŝprucoj, kiel pluvo somera, falis sur nin. La glitveturilo jen flue naĝis sur supraĵo de la akvebenaĵo, jen, tuŝinte ŝtipon, haltadis kaj, kliniĝinte flanken, minacis elĵeti nin en la akvon. Ni veturis longe kaj hazarde, sole fidante al instinkto de la besto. Branĉoj nudaj de arbetoj senkompate vipis niajn manojn kaj vizaĝojn. Jakov senmove sidis sur sia loko kaj obstine silentis, de tempo al tempo formetante sian ĉapon kaj farante la krucosignon.

– Dio nin gardu!.. – li diris post longa paŭzo. – Ĉu vi, patro, aŭdas, ŝajne iu krias?.. Oni parolas, ke ĉiunokte ŝi krias... Mi timas...

– Kiu ŝi estas?.. – mi demandis kun rideto skeptika sur la lipoj.

– Nek la loko, nek la tempo, kara patro, permesas rakonton similan. En tiu loko vagas ŝi... animo ŝia neniam trankvila. Se iu, ekz. nun ni, venos nokte, ŝi nepre timigos per siaj ĝemoj kaj krioj ĝis la mateno... lafoje ŝi penas eĉ pereigi vaganton en ia ŝlimejo aŭ marĉo senfunda... Nur la preĝo kaj... Jen ree estas aŭdata krio!..

– Mi aŭdas nenion... Hontu, vi estas ne knabo malgranda..!

– Vi, patro, nelonge vivas ĉe ni, do vi ne scias... Dio nin gardu!.. – li diris per rapida parolmaniero kaj, ree farinte la krucosignon, ekkriis:

– Trankviliĝu!.. Ni estas homoj... diaj.

– Kredeble ie krias noktbirdo kaj vi jam estas pretaj kredi superstiĉe al fabeloj virinaj pri iaj animoj vagantaj...

– Vi scias nenion... Tamen, kiel laŭte ŝi krias!.. Kredeble nun eĉ vi aŭdas, patro?..

Efektive, ia sono neordinara atingis mian aŭdon. Ŝajnis, ke jen iu pereas kaj petegas pri helpo, jen iu, simile al ni, perdinte la vojon krias, esperante trovi proksime lokon loĝatan. Nekutimaj impresoj, travivitaj dum la vojo, mistera humoro de la veturigisto kaj nokta tempo kreis ian fantazian elementon. Baldaŭ la krio ripetiĝis ie proksime antaŭ ni kaj post nelonge ree ripetiĝis kun nova forto jam flanke de ni. Ŝajnis, ke efektive ia animo malbona flugas supere jen tien, jen aliloken por timigi nin. La krio sonis ĉiam pli ofte kaj pli laŭte. Nun jam estis klare, ke krias homo, kvankam liaj vortoj estis nekompreneblaj. La veturigisto tremis pro timo, kiel tremolfolio dum vento, kaj kriis: – Ni estas diaj!.. Trankviliĝu!.. Ni estas homoj diaj.

Iom post iom la timo ekpenetris eĉ en mian koron kaj stranga antaŭsento de proksima danĝero kunforĝis miajn membrojn. Vane mi penis trankviliĝi, vane fikse rigardis: pro densa nebulo ĉio prezentis unu nepenetreblan grizan makulon. Havante nek pafilon, nek eĉ bastonon, mi pugnigis la manojn por renkonti malamikon ne sendefende.

Ĝuste tiumomente en kelkpaŝa distanco ripetiĝis la krio kaj aŭdiĝis ies paŝoj, sur la glaciigita neĝo. Teruro kripligis la vizaĝon, la manoj instinkte malpugniĝis kaj mi ankaŭ ekkriis tutforte:

– Ni estas diaj!.. Ni estas homoj diaj!..

Samtempe la ĉevalo haltis, kaj antaŭ mi subite aperis iu. Lia vizaĝo kaj korpo estis kaŝitaj en la nebulo, nur manoj longe etenditaj super nia glitveturilo, ŝajne, petegis pri io.

– For!.. Mi mortigos vin!.. – kriis la veturigisto.

– Malaperu!.. Ni estas diaj!.. – mi ripetadis furioze la vortojn de la veturigisto.

Kiom da tempo tio daŭris, mi ne scias; same mi ne scias kio okazus se mi havus ian armilon.

– Patro Johano! Ĉu estas vi?.. Ne timu!.. Ĉu vi ne rekonis min?.. Mi estas via konato... ekspostisto Vasilij Sergeiĉ el Arĥangel...

Kvazaŭ granda monto falis de miaj ŝultroj, kiam mi ekaŭdis lian parolon bone konatan. Sur la vizaĝo aperis ŝvito varma kaj ia nekomprenebla nefalsita ĝojo anstataŭis la antaŭnelongan teruron.

La veturigisto ne tuj trankviliĝis. Li longatempe esploris la renkontiton per ambaŭ manoj kaj ne pli frue permesis sidiĝi en la glitveturilon ol dirinte antaŭ lia vizaĝo la preĝon por forpeli diablon kaj trifoje farinte la krucosignon super li. La renkontito, simile al ni, perdis la vojon. Longan tempon vagante tra la marĉoj senfinaj, li malsekiĝis, kiel spongo, kaj tremis pro malvarmo. Feliĉe post nelonge la ĉevalo trovis ian vojon, baldaŭ alkondukintan nin en Kuvŝinovon. La vunditon mi trovis ankoraŭ en konscio kaj komuniis lin.

Gastama Jakov liveris al ni sekajn vestojn kaj plifortigis nin per varmega teo kaj brando. Lia malgranda varma ĉambreto, kun karbiĝintaj muroj kaj plafono, post nia longa vagado meze de malvarmeco kaj malsekeco, ŝajnis al ni vera paradizo. Drinkinte po tri-kvar glasetoj, ni varmiĝis, forgesis antaŭnelongan timon kaj gaje interparolis. Vasilij Sergeiĉ ankaŭ nenion sciis pri malbona reputacio de la loko ĵus vizitita, kaj la mastro volonte rakontis al ni pri ĝi:

Antaŭ longe, dum la epoko de servuto en la vilaĝo najbara estis bieno de severa grafo Zmiev. Li estis fama per sia krueleco kaj senkoreco. En la sama vilaĝo loĝis fraŭlino Zoja – knabino neordinare bela. Ŝi havis fianĉon – ankaŭ samvilaĝan forĝiston, kiu amis ŝin ĝis sinforgesemo. Iliaj gepatroj estis kontentaj pri elekto de siaj infanoj kaj nur atendis senpacience la aŭtunon, por ke, fininte kamplaborojn, aranĝi la edziĝofeston. Venis, fine, la dezirata aŭtuno. Oni finis ĉiujn vilaĝajn laborojn kaj ekripozis post longa senĉesa laborado.

Laŭ la kutimo, ekzistinta dum tiu ĉi tempo kruela, la gefianĉoj devis antaŭ la edziĝo viziti sian sinjoron, peti lian konsenton por estonta edziĝofesto kaj prezenti al li donacojn. Kun koro

timpremita, malkuraĝe ekiris la gefianĉoj al la domo de la grafo. Sur lia korto staris kelkaj veturiloj de najbaraj bienhavantoj – sinjoroj eminentaj, amasiĝis geservantoj kaj el la fenestroj de la domo sonis gaja kantado kaj muzikado. La grafo baldaŭ sciiĝis, ke venis al li la gejunuloj kaj ordonis tuj venigi ilin.

Unuavide la beleco de Zoja forlogis la grafon kaj ŝia sorto estis decidita senrevene. Kolere sulkiginte la brovojn, la grafo ekkriis kontraŭ la forĝisto senkulpa kaj aro de servantoj kun moko kaj laŭta fajfado forpelis lin de la korto. La knabino, decide rifuzinta partopreni en orgioj de la, sinjoro kaj lia gastaro ebria, post longa senfrukta admono estis vergita kaj dum la proksima nokto senhonorigita de ili.

Oni enŝlosigis la mizerulinon en la ĉambro malvasta kaj nudigis ŝin, por ke ŝi ne forkuru. Tamen foje ŝi decidis forkuri hejmen al sia amato. Trovinte ie longan ŝnuron, ŝi, tute nuda, nokte malsupreniĝis tra fenestro. Malfeliĉe ŝia forkuro estis baldaŭ rimarkita. Granda amaso de servantoj sinjoraj kun hundaro estis sendita ĉiudirekten por trovi kaj revenigi Zoja'n. En densa marĉa arbetaro oni atingis ŝin. La krio korŝiranta, petanta la kompaton, miksiĝis kun hunda bojado kaj malmodesta insultado de la malĉasta bando. Lastamomente, kiam ŝajnis, ke restis nenia espero pri ies helpo aŭ defendo, kiam la hundoj furiozaj estis pretaj sin ĵeti al la nudulino kaj disŝiri ŝin, de ie subite aperis la fianĉo. Kelkaj vortoj karesmaj, mallaŭte elparolitaj al ŝi, sukcesis tuj trankviligi ŝin kaj, pli frue ol la hundoj ekkaptis ŝin, li baris ŝin per sia figuro fortega. Poste li enbrakigis ŝin kaj laŭte ekkriis:

– Trankviliĝu!.. Ni estas diaj!..

En la sama momento dentoj de la hundoj eniĝis en la korpojn de la gefianĉoj. La grafo, informita pri la okazintaĵo, venis mem por rigardi la mortintojn. Li volis liberigi la korpon de la knabino el la brakoj de la amato, sed ĉiuj penoj estis vanaj: iliaj manoj, kvazaŭ feraj, estis nedisigeblaj.

Longan tempon iliaj korpoj kuŝis tie ne enterigitaj, ĝis kiam ia piulo entombigis ilin en la sama loko.

De tiam, – finis la rakontanto, – ĝis nun ŝia animo vagas ĉiunokte tra la arbaroj kaj marĉoj apudaj. Ŝiaj ĝemoj kaj krioj aŭdiĝas senĉese, jen petante la preĝon, jen minacante la venĝon. Estas malfeliĉa tiu homo, kiun ŝi renkontos sur sia vojo: ĝis la tagiĝo li ne trovos la vojon perditan, se li ne pereis pli frue en ia marĉo.

Nur, memore pri la amato, ŝi indulgas, kiam oni ripetas liajn vortojn lastajn: – "Trankviliĝu!.. Ni estas diaj!.."

